

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ УКРАЇНСЬКОЇ Й ІНОЗЕМНОЇ ФІЛОЛОГІЇ
ТА ЖУРНАЛІСТИКИ**

**Кафедра англійської філології та світової літератури
імені професора Олега Мішукова**

**Кваліфікаційна робота (проект)
ВИКОРИСТАННЯ ВІДЕОУРОКІВ ТА НАВЧАЛЬНИХ ВІДЕО
НА УРОКАХ З ВИВЧЕННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ У ЛЦЕЇ**

на здобуття другого (магістерського) ступеня

Івано-Франківськ – 2024

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. Теоретичні засади інтегрування відеоуроків та навчальних відео під час вивчення англійської мови у ліцеї	6
1.1. До питання визначення та класифікації відеоуроків і навчальних відео.....	6
1.2. Психолого-педагогічні аспекти використання відео в навчанні	11
Висновки до розділу 1.....	15
РОЗДІЛ 2. Методи і технології інтеграції відеоуроків з англійської мови у навчальний процес	16
2.1. Планування та підготовка навчальних відеоматеріалів.....	16
2.2. Використання інтерактивних відео та мультимедійних ресурсів...	20
2.3. Переваги і недоліки використання відео в навчальному процесі....	30
Висновки до розділу 1.....	33
ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ.....	35
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	40

ВСТУП

Англійська займає перше місце серед найчастіше використовуваних міжнародних мов у світі, тому багато людей вивчають її. Чотири основні навички, які мають опанувати ті, хто хоче вивчити англійську, – це слухання, говоріння, читання та письмо. Вони також повинні опанувати граматику та словниковий запас. Учні мають обрати найбільш відповідні для себе стратегії та засоби навчання. Так само вчитель повинен використовувати найбільш відповідні стратегії та засоби в процесі викладання.

У дослідженнях, присвячених питанню використання відеоматеріалів під час навчання іноземних мов (О. Богданова, С. Борг, М. Гасан, Ю. Гриньова, М. Ніхофф), йдеться про те, що проблеми, з якими стикаються вчителі, стосуються стратегій та засобів навчання. Учителі англійської мови використовують одноманітні методи викладання, зосереджуючись більше на змісті навчального матеріалу, аніж на способах його подачі. Для підтримки викладацької методики необхідні додаткові засоби. YouTube може бути використаний у процесі викладання та вивчення англійської мови. Завдяки сотням мільйонів відео від авторів з усього світу цей відеострімінговий сайт робить вивчення англійської простішим, ніж будь-коли. Використання YouTube як мультимедійного інструмента стало звичним для багатьох людей сьогодні.

Актуальність обраної теми визначається існуючими тенденціями запозичення англізмів у німецькомовний дискурс та необхідністю вивчення та аналізу прагматичних особливостей англомовних запозичень, що функціонують у сучасному німецькомовному спортивному дискурсі.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Кваліфікаційна робота виконана на кафедрі англійської філології та

світової літератури імені професора Олега Мішукова в межах комплексної теми «Формування професійної компетентності майбутніх учителів та викладачів іноземних мов в умовах диджиталізації» (номер держреєстрації 0123U104064).

Мета даної роботи – проаналізувати методи і технології навчальних відеоматеріалів на уроках з вивчення англійської мови у ліцеї.

Досягнення поставленої мети передбачає вирішення таких **завдань**:

1) систематизувати основні наукові підходи щодо визначення відеоуроків і навчальних відео, їх різновидів;

2) проаналізувати психолого-педагогічні аспекти використання відео в навчанні; визначити переваги і недоліки використання відео в навчальному процесі;

3) схарактеризувати процес інтеграції відеоуроків у навчальний план;

4) з'ясувати вплив інтерактивних відео на підвищення залученості учнів під час занять з англійської мови.

Об'єктом відеоуроки та навчальні відео у навчальному процесі.

Предмет – методи використання навчальних відео під час вивчення англійської мови у ліцеї.

Матеріал проведеного дослідження становлять педагогічна та методична література, що описує використання відеоматеріалів у навчанні іноземних мов; методичні рекомендації для організації уроків із використанням мультимедіа; відеоуроки чи навчальні відео, які використовуються для аналізу (доступні онлайн TED-Ed, BBC Learning English тощо).

Методи дослідження зумовлені метою та завданнями роботи: *метод вибірки* матеріалу, *узагальнення* та *інтерпретації* – для визначення понять

відеоуроків і навчальних відео; *аналіз літератури* – для вивчення наукових і методичних праць, які стосуються використання відеоматеріалів у навчанні іноземних мов; *класифікація та систематизація* – задля визначення типів відеоматеріалів та їхньої ролі в навчальному процесі.

Наукова новизна роботи полягає у тому, що у проведеному дослідженні виявлено залежність між використанням відеоуроків і рівнем зацікавленості учнів у вивченні англійської мови; проаналізовано роль відео у формуванні соціокультурної компетенції та розвитку критичного мислення через обговорення побаченого. Дослідження фокусується на певній віковій групі (учні ліцею), використовує сучасні освітні технології та практично орієнтований підхід до навчання англійської мови.

Практичне значення роботи полягає в можливості використання основних положень і висновків кваліфікаційної роботи у курсі методики навчання іноземної мови у закладах загальної середньої освіти, у спецкурсах із технологій навчання англійської мови.

Апробація результатів дослідження. Основні положення і висновки кваліфікаційної роботи представлено на засіданні кафедри англійської філології та світової літератури імені професора Олега Мішукова Херсонського державного університету, доповідалися на міжнародних і всеукраїнських науково-практичних конференціях: на Всеукраїнській науково-практичній конференції молодих науковців «Лінгвістика й лінгводидактика: здобутки і перспективи розвитку» (м. Одеса, 01-02 грудня 2023 року).

Публікації. Результати наукової роботи відображено у 1 статті та 1 тезах наукових конференцій.

Структура й обсяг роботи. Загальний обсяг даної роботи – 43 сторінок. Робота складається зі вступу, двох розділів, висновків до кожного з них, загальних висновків, списку використаних джерел.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ІНТЕГРУВАННЯ ВІДЕОУРОКІВ ТА НАВЧАЛЬНИХ ВІДЕО ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ У ЛЦЕЇ

1.1. До питання визначення та класифікації відеоуроків і навчальних відео

У навчанні англійської мови як іноземної часто виникає проблема застосування потенційно корисних технологій, сприяння автономії учнів та створення захоплюючих уроків. У такому типі навчання вчитель і учень повинні мати достатній доступ до Інтернету, комп'ютера та інших технологічних медіа, тому використання відео з YouTube як навчального засобу стало більш зрозумілим. Як стверджує Хедж, сучасне суспільство цінує перехід від друкованих до звукових медіа та інших медіа, таких як аудіовізуальні.

В Україні питання визначення та класифікації відеоуроків та навчальних відео активно розвиваються в контексті впровадження дистанційного навчання та інтеграції новітніх технологій у педагогічну практику. Дослідження цієї теми проводять науковці та практики у галузі педагогіки, інформатики та дистанційної освіти.

Крім того, серед науковців можна відзначити дослідження, що стосуються розробки сценаріїв для відеоуроків, методик використання відеоматеріалів у навчанні, а також ролі відео у розвитку мовних навичок студентів. Наприклад, автори, як Олена Харченко та Ірина Кудрявцева, працюють над застосуванням відео у навчанні іноземним мовам,

акцентуючи увагу на інтерактивних методах навчання за допомогою відеоматеріалів [3].

Додатково, важливе значення має використання різних платформ для створення та публікації навчальних відео, таких як YouTube, де викладачі можуть створювати канали для поширення відеоуроків і інтерактивних навчальних матеріалів.

Зарубіжні дослідники активно займаються вивченням та класифікацією відеоуроків і навчальних відео в контексті освітніх технологій. Одним із ключових напрямків є використання відео в дистанційному та змішаному навчанні.

Richard E. Mayer — відомий вчений у галузі когнітивної психології, який досліджував ефективність мультимедійного навчання. Його теорія когнітивного навантаження підкреслює важливість інтеграції відео та тексту для покращення розуміння матеріалу. Він стверджує, що відео може бути ефективним засобом навчання, коли воно використовується в правильному контексті та без перевантаження когнітивних ресурсів студентів (Mayer, 2005).

Michael Wesch — вчений, який вивчає вплив медіа та технологій на освіту. Його дослідження показують, як відео може сприяти розвитку критичного мислення та творчості серед студентів, особливо через інтерактивні платформи, як YouTube, де студенти можуть створювати та обговорювати власні відео.

Michele D. Dickey — спеціалізується на використанні відео для створення інноваційних навчальних середовищ. Вона підкреслює важливість інтерактивності та використання мультимедійних відео в процесі навчання, зокрема у вивченні іноземних мов, де відео допомагає створювати ситуації, наближені до реального спілкування (Dickey, 2005).

J. T. Laird та J. R. Norwood — досліджували роль відео у розвитку навичок слухання та говоріння у вивченні іноземних мов. Вони зазначають, що відео може бути ефективним інструментом для підвищення мовної компетенції студентів через демонстрацію автентичних мовних ситуацій та культурних контекстів.

Зарубіжні вчені також зазначають, що важливо ретельно підбирати відеоматеріали, адаптуючи їх до рівня студентів та навчальних цілей.

Отже, відео є потужним інструментом у сучасному класі. Воно надає сильний контекст для навчання англійської мови, вносячи зовнішній світ у класну кімнату та надаючи навчання «реальність» [1, с. 122]. Відео також забезпечує всі паралінгвістичні особливості мови, які не може передати лише аудіо. Успіх навчання іноземної мови за допомогою відео залежить від підготовки учнів до сприйняття відео. Розширення міжнародних відносин та вступ на наш ринок британських і американських навчальних та методичних комплексів, включаючи відеофрагменти, відеоуроки, значно розширило наші можливості у використанні аудіовізуальних технік. У випадку, коли відео є частиною британського чи американського освітнього комплексу, викладач може використовувати технологію його застосування, розроблену іноземними методами та описану в підручнику для вчителя.

Разом з англійськими освітніми комплексами існує велика кількість художніх фільмів. Їх перегляд на старших етапах освіти має таку ж важливість, як і читання оригінальної художньої літератури, і не менш значущий для вивчення іноземної мови, оскільки дозволяє розвивати навички слухання, говоріння та письма на автентичному матеріалі, що сприяє покращенню комунікативної компетентності учнів [3].

Сьогодні існує більше доступу до відео, ніж будь-коли раніше. Новинні програми, реклами, документальні фільми, драми, академічні

лекції доступні у цифровому форматі через Інтернет. Більшість з цих ресурсів спочатку не були створені як навчальні матеріали, тому вони виконують реальну комунікативну функцію. Деякі матеріали є автентичними ресурсами, адаптованими для навчання мовам. Автентичні матеріали не були спочатку створені для цілей викладання іноземних мов, але адаптовані для різних рівнів навчання [5].

Сучасні лінгводидакти вказують на деякі позитивні характеристики використання відео в процесі вивчення іноземних мов: урок не вимагає затемнення, і тому контакт викладача з учнями є безперервним; відео надає можливість використовувати різні режими роботи, такі як, пауза, використання лише відеотреку (із вимкненим аудіотреком) тощо; відео можна легко використовувати для різних типів роботи: індивідуальної, парної, групової, колективної [7]; відеообладнання дозволяє розділяти фільм на необхідну кількість кліпів, в залежності від цілей та індивідуальних потреб учнів для подальшої роботи з кожним кліпом окремо [9].

При навчанні сприйняття мовлення на слух, необхідно, перш за все, розвивати слухові навички та слухове сприйняття мови за підтримки носіїв мови. І в цьому випадку саме автентичні аудіо- та відеотексти дозволяють учням чути мовлення носіїв, яке відображає живу реальність і особливості національної культури. Найголовніше, автентичний матеріал стимулює пізнавальний інтерес, бажання обговорювати проблеми, а отже, сприяє їхній мотивації вивчати іноземну мову [10]. Якщо учень сприймає іноземне мовлення, то він починає усвідомлювати, що всі його зусилля, витрачені на вивчення іноземної мови, були не марними. Таким чином, основним завданням вчителя на етапі роботи з автентичним матеріалом є вибір аудіо- чи відеоматеріалу, який був би цікавим, інформативним, доступним для розуміння, відповідав сучасній реальності суспільства, де використовується

іноземна мова, і створював би сприятливі умови для засвоєння нової регіональної інформації, поведінки носіїв мови, полегшував знайомство учнів з їхнім способом життя та культурою.

Існує думка, що перегляд відео на уроках англійської мови як іноземної більше спрямований на розваги, ніж на освіту. Однак якщо розглядати відео як текст (джерело інформації) і створити урок, що допомагає учням розвивати мовні навички, ми можемо використовувати відео ресурси для залучення уваги учнів. Відеоматеріали повинні супроводжуватися підтримкою для навчання мови. Найпростіша форма контролю, за О. Мудрик, це завдання на визначення правильних та неправильних тверджень, вибір одного правильного варіанту з кількох запропонованих [9, с. 89]. Ця форма контролю є найшвидшим способом перевірки розуміння при розвитку слухових навичок, однак вона не розвиває вміння говорити. Відповіді на питання, поставлені до перегляду, дозволяють організувати бесіду за змістом переглянутого фрагмента, а на більш високому рівні – дискусію, особливо коли питання мають проблемний характер.

Розташування кадрів у порядку їх появи у фільмі дозволяє не лише перевірити увагу учнів, але й дає підтримку для усних висловлювань. Кадри ілюструють розвиток сюжету і є хорошою основою для переказу. Більш складне завдання можна дати, вимагаючи обґрунтувати вибір, чому один кадр не може передувати іншому.

Як зазначає О. Чернякова, відео є гарним динамічним засобом для практики говоріння на іншій мові та створення ситуацій такого спілкування в класі [13, с. 210]. Учні драматизують діалог, почутий з екрану, граючи його ролі. Тут можна не тільки точно відтворити те, що було почуте і побачене, але й переосмислити текст, надати йому нове тлумачення.

Визначення та класифікація відеоуроків і навчальних відео є важливими аспектами сучасної педагогіки, оскільки з розвитком інформаційно-комунікаційних технологій вони стали невід'ємною частиною освітнього процесу.

Відеоуроки можна класифікувати за різними ознаками, зокрема за типом контенту (освітні, тренувальні, демонстраційні), формою подачі (лекційні відео, відео з вправами, інтерактивні відео), а також за технологією створення (відеопідкастинг, скрінкасти, відеоскрайбінг тощо)

Зокрема, відеоуроки можуть бути створені на основі стандартних навчальних матеріалів або за допомогою інтерактивних відео, що дають змогу учням вибирати хід уроку, натискати на посилання або проходити тестування під час перегляду. Це сприяє більшій залученості студентів і розвитку їхніх навичок у реальних умовах навчання.

Щодо технічних аспектів, для створення відеоуроків використовуються різноманітні програмні засоби для редагування та запису, такі як *Camtasia Studio*, *Adobe Premiere*, а також різні веб-сервіси для створення інтерактивних відео. Вибір інструментів залежить від мети створення відео та його передбачуваного використання. Крім того, при створенні навчальних відео важливо враховувати специфіку аудиторії та вибирати відповідні форми контролю за розумінням, наприклад, завдання на вибір правильних тверджень чи обговорення відео матеріалу після його перегляду.

1.2. Психолого-педагогічні аспекти використання відео в навчанні

Питання використання відеоматеріалів у навчанні іноземних мов активно вивчається українськими дослідниками, особливо в контексті інноваційних технологій та мультимедійного навчання. Серед українських учених, які досліджували цю тему або суміжні аспекти, варто згадати

таких: О. Богданова, Ю. Гриньова, Л. Іванченко, І. Качур, В. Миголь, О. Мудрик, Л. Нос, Г. Романова, М. Стахів, О. Чернякова та ін.

Психолого-педагогічні аспекти використання відео в навчанні стосуються впливу цього засобу на когнітивний, емоційний та соціальний розвиток учнів, а також педагогічних умов для ефективного використання відеоматеріалів у навчальному процесі [7].

До психологічних аспектів відносять такі:

1. Залучення уваги: мультимодальність відео (поєднання візуальних і звукових компонентів) сприяє утриманню уваги учнів, особливо в епоху цифрових технологій, а динамічний характер відео допомагає зосередити увагу навіть у випадках низької мотивації.

2. Активізація пам'яті: відео сприяє кращому запам'ятовуванню інформації через ефект подвійного кодування (одночасне сприйняття візуальних образів і звуків), яскраві візуальні образи залишають сильніше враження, активізуючи як короткотривалу, так і довготривалу пам'ять.

3. Мотивація до навчання: використання відео викликає позитивні емоції, які сприяють зниженню рівня стресу, особливо при вивченні іноземної мови; автентичні відео стимулюють інтерес до мови та культури.

4. Розвиток когнітивних здібностей: відео допомагає розвивати аналітичне мислення (наприклад, через аналіз сюжету або змісту), стимулює уяву і творче мислення через взаємодію з візуальною інформацією [7].

За С. Стеблюк, до педагогічних аспектів належать такі:

1. Інтеграція у навчальний процес: відео може бути використане як: мотиваційний матеріал (наприклад, короткий кліп перед уроком для налаштування на тему), навчальний матеріал (для розвитку аудіювання, збагачення лексичного запасу, тренування вимови), рефлексійний інструмент (після уроку для обговорення або перевірки засвоєного).

2. Диференціація навчання: відеоматеріали дають змогу враховувати індивідуальні особливості учнів (візуали краще сприймають інформацію через відео, учні з різним рівнем підготовки можуть працювати з адаптованими чи автентичними відео).

3. Формування міжкультурної компетенції: відео з автентичними сюжетами допомагає зрозуміти культурні особливості носіїв мови, розвиваючи толерантність та емпатію.

4. Ефективність зворотного зв'язку: завдання до відео можуть бути розроблені так, щоб забезпечити миттєвий зворотний зв'язок через інтерактивні вправи та дискусії на основі переглянутого матеріалу, що допомагає краще зрозуміти емоції та ідеї [8, с. 113].

Варто зазначити, що урахування цих аспектів дозволяє вчителям створити максимально ефективні умови для використання відео в навчальному процесі. Крім того, треба враховувати як психолого-педагогічні переваги, так й можливі ризики та обмеження під час використання навчальних відеоматеріалів. До останніх відносять наступні:

- психолого-педагогічні переваги (розвиток навичок XXI століття: комунікація, критичне мислення, креативність; зменшення тривожності: учні почуваються комфортніше при вивченні іноземної мови завдяки менш формальній формі роботи; підвищення самооцінки (завдяки успішному виконанню інтерактивних завдань до відео):

- можливі ризики та обмеження (пасивне сприйняття інформації: учні можуть ставати пасивними споживачами контенту, якщо відео використовується без активних завдань; перенасичення інформацією: надмірне використання відео може перевантажити учнів; технічні складнощі: недостатній рівень технічного забезпечення школи може обмежувати використання відеоматеріалів [11].

На думку І. Качур, використання відео під час вивчення іноземної мови допомагає зробити абстрактні поняття зрозумілими завдяки візуальним прикладам, графікам, анімаціям або реальним ситуаціям [6, с. 14]. Поєднання аудіо та візуального контенту залучає декілька каналів сприйняття, що сприяє кращому запам'ятовуванню інформації.

До переваг застосування навчальних відео відносять:

1. Підтримка інтересу та мотивації. Відео часто більш цікаве для учнів, ніж традиційні текстові матеріали. Це допомагає утримувати їхню увагу, особливо у випадку складних тем.

2. Контекстуалізація навчання. Використання автентичних відеоматеріалів дозволяє учням побачити реальні контексти використання мови або навичок.

3. Гнучкість навчання. Учні можуть переглядати відео у зручний для них час і повторювати матеріал стільки разів, скільки потрібно для розуміння.

4. Розвиток міжкультурної компетенції Відео, зняті в різних країнах, допомагають зрозуміти культурні відмінності та розширюють кругозір [].

Зазначимо, що до недоліків використання відео під час вивчення іноземної мови дослідники відносять:

1. Потреба у технічних ресурсах. Для використання відео потрібні доступ до інтернету, комп'ютери чи проєктори, що може бути проблемою у віддалених регіонах або в умовах обмеженого фінансування.

2. Пасивність учнів. Перегляд відео може зробити учнів менш активними, якщо не поєднувати його з інтерактивними завданнями чи обговоренням.

3. Тривалість підготовки. Пошук якісного відео або створення власного може зайняти багато часу у вчителя.

4. Можливість відволікання. Учні можуть відволікатися на розважальні аспекти відео замість зосередження на навчальному контенті.

5. Обмежений контроль темпу. Відео має фіксовану тривалість і може бути занадто швидким або повільним для деяких учнів.

6. Складність оцінювання [13].

Отже, для ефективного використання відео необхідно поєднувати перегляд відео з активними завданнями: дискусіями, тестами чи проєктами. Усі підібрані відео мають відповідати рівню учнів та і цілям уроку. Щоб уникнути перевантаження інформацією, треба використовувати короткі відеофрагменти. Корисним може бути залучення учнів до створення відео як частини навчальних завдань.

Висновки до розділу 1

Інтерактивні засоби у навчанні іноземних мов можуть значно покращити ефективність та залученість учнів. У ліцеї інтерактивні засоби можуть значно підвищити ефективність навчання іноземних мов. Вони допомагають залучити учнів до активного процесу навчання і зробити уроки більш захоплюючими. Використання цих інтерактивних засобів допомагає створити динамічну і мотивуючу атмосферу на уроках іноземної мови, забезпечує практичний підхід до навчання і сприяє глибшому засвоєнню матеріалу.

З'ясовано, що урахування психолого-педагогічних аспектів використання відео в навчанні дозволяє педагогам створити максимально ефективні умови для використання відео в навчальному процесі.

Використання відео в навчальному процесі може значно підвищити ефективність навчання, але має як переваги, так і недоліки. До переваг відносять візуалізацію матеріалу, стимулювання інтерактивного навчання, підтримку інтересу і мотивації учнів, розвиток міжкультурної комунікації

тощо. Недоліками використання відео можуть бути пасивність студентів та тривалість підготовки.

РОЗДІЛ 2

МЕТОДИ І ТЕХНОЛОГІЇ ІНТЕГРАЦІЇ ВІДЕОУРОКІВ З АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ У НАВЧАЛЬНИЙ ПРОЦЕС

2.1. Планування та підготовка навчальних відеоматеріалів

Сучасні українські методисти у сфері викладання англійської мови рекомендують застосовувати інтегровані, інноваційні та інклюзивні підходи до створення навчальних матеріалів (Г. Гердик, І. Заремська, Н. Лавриченко, О. Мілютіна, І. Мирковіч, О. Савчук). Основні методичні рекомендації можна систематизувати так:

1. Інтегрованість навчання. Важливу роль відіграють міжпредметні зв'язки, тому треба розробляти відео та уроки, що інтегрують англійську мову з іншими предметами (історія, географія, екологія). Так, відеоурок з теми «*Global Warming*» може включати статистику та географічні карти. Крім того відбувається розвиток навичок критичного мислення, творчості, співпраці та комунікації.

2. Активне використання цифрових технологій. Методисти рекомендують використовувати інтерактивні платформи: використовувати ресурси на кшталт *Edmodo*, *Quizlet*, *LearningApps* та *Wordwall* для створення завдань на основі відеоматеріалів. Замість пасивного

споживання готових матеріалів, варто заохочувати учнів брати участь у створенні відео, наприклад, знімати свої «vlogs» про теми уроку.

3. Інноваційні методи роботи. Йдеться про *Task-based Learning* (навчання на основі виконання завдань): наприклад, після перегляду відео створюється завдання типу «Розробіть рекламу англійською мовою для продукту, який розв'язує екологічну проблему». *CLIL* (Content and Language Integrated Learning): допомагає впроваджувати навчання через зміст, де відео використовується для вивчення як мови, так і предмету. *Game-based Learning*: забезпечує створення відеоквестів або інтерактивних історій, які учні можуть проходити, виконуючи завдання.

4. Інклюзивність і доступність. Адаптація матеріалів: необхідно створювати або підбирати відео, доступні для учнів з різними рівнями знань і когнітивними особливостями (субтитри, повільна дикція). Акцентувати роботу з різними стилями навчання: для візуалів: кольорові графіки, схеми та анімації; для аудіалів: чітка дикція, музика або римовані тексти; для кінестетиків: інтерактивні завдання, що вимагають фізичних дій.

5. Акцент на реальному житті. Звертати увагу на автентичність контенту: використовувати реальні відеоматеріали, щоб учні знайомились з природною англійською мовою (наприклад, відео з YouTube, соціальних мереж, подкасти). Ситуативний підхід: варто розробляти сценарії, що наближені до реальних ситуацій, наприклад, «*How to ask for directions?*» або «*Booking a hotel room*».

6. Оцінювання та зворотний зв'язок. Для цього треба застосовувати:

Формувальне оцінювання: залучати учнів до самооцінювання, наприклад, перегляд власних відео та порівняння їх з еталонними [11].

Проектна робота: відео можна використовувати як частину проєкту, наприклад, учні створюють презентацію про подорож містом,

використовуючи відзнятий ними матеріал. Так, В.В. Горбачук наголошує на необхідності розвивати в учнів медіаграмотність, зокрема вміння критично оцінювати зміст відео та шукати додаткову інформацію.

У свою чергу О.Л. Мельник підкреслює важливість поєднання технологій із традиційними методами, щоб уникнути перевантаження.

Розглянемо детальні рекомендації на прикладі планування та підготовки навчальних відеоматеріалів для уроків англійської мови у ліцеї:

1. Планування відеоуроку. Визначення мети уроку. Необхідно сформулювати чіткі цілі: наприклад, «Розвиток навичок аудіювання на рівні B1» або «Засвоєння нової лексики на тему ‘Daily Routines’». Мета уроку має бути пов’язана з програмою та рівнем знань учнів.

2. Цільова аудиторія. Враховуйте вік, рівень мови та інтереси учнів. Відео необхідно підбирати у відповідності з віковими особливостями та рівнем володіння мовою.

3. Типи відеоматеріалів. Аутентичні відео (YouTube, TED Talks, новини). Навчальні відео (створені для вивчення англійської, наприклад, канал BBC Learning English). Власні відео (створені викладачем для конкретної теми).

Під час підготовки відеоматеріалів необхідно враховувати:

1. Вибір платформи та ресурсу. Так, можна використовувати такі платформи, як BBC Learning English, EngVid, ESLvideo.com (готові інтерактивні завдання до відео), StoryCorps (короткі відео з реальними історіями).

2. Дизайн відеоуроку. Довжина відео має бути 3–5 хвилин для середніх учнів або 7–10 хвилин для старшокласників. Структура відео може бути інтро: коротке введення в тему, основний зміст: ключові моменти з поясненням, висновок: закріплення матеріалу або інтрига на наступний урок.

3. Редагування. Для монтажу можна використовувати прості програми, такі як Canva Video, iMovie чи Clipchamp. Особливо корисно для учнів із труднощами сприйняття на слух додавання субтитрів.

Як показав проведений аналіз, важливе значення відіграє інтеграція відео в урок. Для цього треба підготувати учнів до теми перегляду: поставити питання для обговорення, провести активізацію словника, який з'явиться у відео. Під час перегляду можна використовувати такі завдання: *Виберіть правильні твердження. Заповніть пропуски у тексті. Випишіть ключові слова або фрази.* Після перегляду необхідно організувати активності: обговорення змісту у парах або групах, створення власних сценаріїв, написання відгуку на відео. Крім того, треба враховувати технічні аспекти:

- Оформлення: додавання візуальних підказок (іконки, кольорові маркери для акцентів), використання паузи для закріплення матеріалу.

- Залучення інтерактивних інструментів: інтерактивні платформи, наприклад, Edpuzzle або Kahoot, щоб додати запитання до відео.

На основі опертя на наукові розвідки лінгводидактів пропонуємо фрагмент уроку з використанням відео з теми «*Environmental Issues*»

1. Перед переглядом:

- 1.1. Обговоріть із класом: «What environmental problems do we face today?»

- 1.2. Введіть нову лексику: *pollution, deforestation, climate change.*

2. Під час перегляду:

- 2.1. Учні переглядають відео “The Impact of Plastic Pollution”.

- 2.2. Завдання: виписати три факти та три вирішення проблеми.

3. Після перегляду:

- 3.1. Групова дискусія: «How can our school contribute to solving this problem?»

3.2. Проектна робота: створення постерів або презентацій із пропозиціями.

Отже, підсумовуючи вищесказане, зазначаємо, що планування та підготовка навчальних відеоматеріалів – це процес, який вимагає чіткого розуміння цілей навчання, потреб аудиторії та технічних можливостей. Перед створенням відеоматеріалу важливо зрозуміти, чого ви хочете досягти (передати знання, розвинути навички, мотивувати). Необхідно добре знати свою аудиторію: рівень знань, особливості навчання; враховувати, що середня тривалість концентрації уваги – близько 8-10 хвилин. Варто ділити матеріал на короткі відео або частини. Важливе значення відіграє візуальний та технічний дизайн: використання графіків, таблиць, ілюстрацій, які допоможуть зрозуміти матеріал. Погана якість технічної складової відео може відволікати. Відео можна урізноманітнити інтерактивними елементами: запитаннями, тестами або завданнями для самоперевірки. Варто враховувати можливість зупинки або повернення до окремих частин відео. Всі матеріали мають бути завчасно підготовлені (тексти, слайди, відео-вставки), які будете використовувати. Після перегляду відео варто збирати відгуки студентів та аналізувати їхню успішність у виконанні завдань. Необхідно використовувати сучасні платформи та формати, наприклад, інтеграцію відео з платформами Zoom, Moodle чи інтерактивними тестовими додатками. Таким чином, добре спланований і підготовлений навчальний відеоматеріал може значно підвищити активність і вмотивованість учнів у процесі вивчення англійської мови.

2.2. Використання інтерактивних відео та мультимедійних ресурсів

Використання інтерактивних відео та мультимедійних ресурсів у викладанні англійської мови може значно покращити залученість учнів і сприяти розвитку різних мовних навичок. Інтерактивні відео залучають увагу учнів: вони краще сприймають матеріал, коли він представлений у динамічній та цікавій формі. Відбувається розвиток багатьох навичок одночасно: відео сприяють розвитку аудіювання, словникового запасу, граматики та навіть письма.

Варто наголосити на аутентичному контенті: реальні діалоги, акценти та культурний контекст допомагають учням адаптуватися до реальних ситуацій.

Платформами для створення інтерактивних відео можуть бути:

Edpuzzle: Додавайте запитання, пояснення або підказки до відео.

H5P: Інтерактивні відео з завданнями, як-от вибір правильної відповіді, перетягування або створення таймлайнів.

Nearpod: Відео із завданнями, які дозволяють отримувати відгук у реальному часі.

Основними типами завдань з відео виступають:

- Передбачення сюжету: Поставте відео на паузу і попросіть учнів передбачити, що буде далі.

- Словниковий диктант: Виділіть певні слова/фрази та попросіть учнів знайти їх у контексті відео.

- Діалог чи монолог: Зупиніть відео на цікавому моменті та запропонуйте учням придумати, що персонажі можуть сказати далі.

До інших мультимедійних ресурсів належать аудіоподкасти та інтерактивні аудіоматеріали: використовуйте такі платформи, як *Spotify* або *BBC Learning English*, для прослуховування подкастів і виконання завдань.

Ігри та симуляції: платформи, як-от *Kahoot* чи *Quizizz*, дозволяють створювати інтерактивні вікторини на основі тем відео.

Цифрові підручники з інтеграцією відео: деякі сучасні посібники (Oxford Discover, National Geographic Learning) включають мультимедійні завдання, які можна використовувати як додатковий матеріал.

До важливих практичних рекомендацій, на думку Р. Майєра, можна віднести такі:

1. Поєднуйте перегляд відео з активними завданнями: дискусіями, тестами чи проєктами.

2. Короткі відео – це ключ до ефективності: вибирайте відео тривалістю 2-5 хвилин, щоб не перевантажувати увагу учнів. Залучайте учнів до створення контенту: дайте завдання записати коротке відео на основі переглянутого матеріалу (наприклад, обговорення проблеми чи створення власного сюжету).

3. Ураховуйте рівень учнів:

Початковий рівень: мультфільми, прості діалоги.

Середній: реальні ситуації, новини.

Високий: TED Talks, документальні фільми [16].

Пропонуємо приклад уроку з англійської мови у ліцеї з використанням інтерактивним відео:

Тема: «Travel and Adventure»

Мета: Розширити словниковий запас, практикувати аудіювання та говоріння. Розвивати навички аудіювання та говоріння. Практикувати використання Past Simple і Past Continuous для опису минулих подій.

Відео: Короткий сюжет про подорож (наприклад, з каналу National Geographic).

Завдання:

До перегляду: Вивчення ключових слів (quiz на Kahoot).

Під час перегляду: Питання з Edpuzzle (What would you do in this situation?).

Після перегляду: Рольова гра – організація подорожі в групах.

Структура уроку

1. Розминка (10 хвилин)

Завдання: Обговоріть у парах:

Куди ви мрієте поїхати?

Який ваш найулюбленіший досвід подорожі?

Що було найцікавішим/найсмішнішим у вашій останній подорожі?

Мета: Активізувати розмовні навички та налаштувати на тему.

2. Перед переглядом відео (10 хвилин)

Ключові слова: Вивчіть слова та фрази, які зустрінуться у відео:

breathtaking (захопливий)

backpacking (похід із рюкзаком)

local cuisine (місцева кухня)

get lost (загубитися)

off the beaten track (далеко від звичних туристичних маршрутів).

Завдання: Використовуйте Kahoot або Quizlet для швидкого повторення та тренування нових слів.

3. Перегляд відео (15 хвилин)

Відео: Коротке відео «Top 5 Travel Destinations for Adventure Seekers» (наприклад, з YouTube або National Geographic, тривалістю 3–5 хвилин).

Завдання під час перегляду (використання Edpuzzle):

Питання на розуміння:

«Which destination was described as the best for hiking?»

«What did the traveler recommend trying in the second location?»

Поставте паузу та попросіть студентів передбачити, що буде далі.

4. Після перегляду відео (20 хвилин)

Обговорення в парах:

Яке з місць ви хотіли б відвідати? Чому?

Як би ви спланували поїздку до одного з цих місць?

Рольова гра:

Ситуація: Один студент грає роль туриста, який шукає цікаві місця для подорожі, інший – туристичний агент.

Завдання: Туристичний агент дає рекомендації, використовуючи нові слова з уроку.

5. Домашнє завдання

Письмове завдання:

Напишіть коротке есе (100–150 слів) про свою ідеальну подорож. Опишіть, куди б ви поїхали, що б ви робили, та чому обрали саме це місце.

Додаткове відео:

Перегляньте відео «10 Mistakes to Avoid When Traveling» і складіть список порад для туристів.

Ресурси для уроку

Edpuzzle: Додайте інтерактивні запитання до відео.

Kahoot/Quizlet: Для вивчення лексики.

YouTube: Відео про подорожі (National Geographic, Expedia, Lonely Planet).

Ресурси і відео, які можна використати для уроку на тему «Подорожі»:

1. Відео для перегляду

National Geographic – «Top 5 Adventure Travel Destinations».

Посилання на YouTube: National Geographic Adventure Travel

(Тривалість: 4:30 хвилини, відмінно підходить для аудіювання та обговорення.)

Expedia – «Best Places to Visit in the World».

Посилання на YouTube: Expedia Best Places

(Тривалість: 3:30 хвилини, дає чудовий матеріал для обговорення популярних місць і культурних особливостей.)

Lonely Planet – «How to Travel on a Budget»

Посилання на YouTube: Lonely Planet Budget Travel

(Тривалість: 5:00 хвилин, корисно для введення в тему бюджетних подорожей.)

2. Інтерактивні ресурси для уроку

Edpuzzle (для інтерактивних відео з питаннями)

Ресурс для створення відео із запитаннями та завданнями на основі перегляду. Ви можете завантажити своє відео або вибрати з бібліотеки Edpuzzle:

Edpuzzle

Kahoot (для тренування лексики)

Створіть інтерактивну вікторину для перевірки лексики на тему подорожей. Ви можете додавати свої питання або використовувати вже готові набори:

Kahoot – Travel Vocabulary Quiz

Quizlet (для вивчення лексики)

Створіть набір карток для нових слів і фраз, що вивчаються під час уроку:

Quizlet – Travel Vocabulary Set

3. Платформи для завдань

Nearpod: Створіть інтерактивні уроки з відео, презентаціями та питаннями.

Для розмовної практики та сприйняття мови можна використовувати такі ресурси:

- TED-Ed. Відео з анімаціями та інтерактивними уроками на основі виступів TED. Можна створювати власні уроки або використовувати готові.

- BBC Learning English. Короткі відео з практикою різних аспектів мови: вимови, словникового запасу та граматики. Ідеально для учнів рівня A2-C1.

- EngVid. Безкоштовні відеоуроки від досвідчених викладачів англійської. Темі варіюються від граматики до порад для іспитів.

Автентичний контент для вивчення культури можна знайти на таких ресурсах:

- National Geographic Learning. Відео з реальними історіями та документальними сюжетами, які підходять для розвитку міжкультурної компетенції.

- YouTube канали: Real English: Автентичні розмови з носіями мови. English Addict with Mr. Steve: Змістовні відео для студентів рівня Intermediate і вище.

Для підготовки до іспитів:

- IELTS Liz. Відеоуроки з підготовки до IELTS: техніки письма, говоріння та виконання тестових завдань.

- Cambridge English YouTube Channel. Відео для підготовки до іспитів Cambridge English (PET, FCE, CAE тощо).

Інтерактивні та ігрові ресурси:

- Lyricstraining. Розвивайте навички аудіювання через інтерактивні завдання з піснями та музичними кліпами.

- FluentU. Автентичні відео (реклами, трейлери, новини) з інтерактивними субтитрами та завданнями.

Платформи для створення власних інтерактивних уроків:

- Edpuzzle. Дозволяє додавати інтерактивні запитання до відео та відстежувати прогрес студентів.

- Kahoot! Інструмент для створення вікторин на основі відео. Допомогає перевірити розуміння матеріалу.

Освітні відео та канали на тему подорожей:

YouTube-канали:

- English Addict with Mr. Steve. Є епізоди, які розповідають про подорожі, культуру різних країн, практику спілкування в туристичних ситуаціях.

- Rick Steves' Europe. Автентичний контент про подорожі Європою: історія, визначні місця, кулінарія та культура.

- Lonely Planet. Інформація про популярні напрямки з носіями мови — чудова практика для аудіювання.

Відео для сприйняття на слух та розширення словникового запасу:

1. «Top 10 Travel Tips» (BBC Learning English). Обговорення порад для мандрівників: учні зможуть вивчити тематичні слова (booking, itinerary, accommodation).

2. «How to Plan a Trip» (FluentU). Навчає, як скласти маршрут, бронювати квитки, описувати місця.

3. «Travel English Conversations» (Learn English with Bob the Canadian). Діалоги у реальних туристичних ситуаціях: в аеропорту, готелі, ресторані.

Відео для натхнення:

- «The Most Beautiful Places in the World» (Nat Geo). Короткі кліпи, які можна використати для вправ на опис місць (adjectives: breathtaking, stunning, remote).

- «Travel Vlogs» (YouTube). Відео популярних блогерів, які розповідають про свої пригоди. Можна обговорювати їхні враження або створити завдання для учнів, щоб вони зробили схожий проєкт.

Ці ресурси дозволяють зробити уроки більш інтерактивними і захопливими, підвищуючи залучення учнів.

Інтерактивними завданнями до навчальних відео можуть бути:

Після перегляду відео запропонуйте учням:

- Розіграти діалоги: Наприклад, ситуації в аеропорту чи в туристичному офісі (*booking a hotel, asking for directions*).
- Створити маршрут мандрівки: Використати ідеї з відео, щоб описати власну подорож (ціль, бюджет, транспорт).
- Написати огляд місця: Після перегляду учні пишуть відгук на платформу, як-от *TripAdvisor*.
- Вікторина: Використайте Edpuzzle для інтерактивних запитань під час перегляду.

Вправи для закріплення теми:

- Рольова гра: «Travel Agency» - одна група учнів грає клієнтів, які планують подорож, інша – працівників туристичної агенції.
- Власне відео: Учні можуть записати відео про своє уявне чи реальне місто як туристичний гід.
- Дискусія: «What makes a perfect trip?» - учні обговорюють, що важливіше: комфорт, пригоди, культура.

Вправи на слухання та словниковий запас:

1. Перегляньте відео «Top 10 Travel Tips» (BBC Learning English).

Після перегляду відповідайте на запитання.

2. Запишіть 10 нових слів чи фраз, які ви почули у відео, і спробуйте їх використати у своїх відповідях.

Питання для обговорення:

- What are the top 3 tips mentioned in the video?
- Which tip do you think is the most useful and why?
- How do you usually prepare for a trip?

Завдання на слухання:

- Write down the phrases related to booking accommodation or planning a trip.

Рольова гра: «Booking a Hotel»

Завдання:

1. Створіть рольову гру «Booking a Hotel» за допомогою виразів із відео «Travel English Conversations».
2. Поділіться на дві групи: одна група буде клієнтами, друга – працівниками готелю. Потрібно запросити номер, уточнити деталі (ціна, дата заїзду, умови), розв'язувати можливі проблеми (наприклад, відсутність місць).
3. В кінці обговоріть, які фрази були найскладнішими, і поясніть їх.

Написання опису місця

1. Перегляньте відео «The Most Beautiful Places in the World» (National Geographic).
2. Виберіть одне з місць, яке вам найбільше сподобалось, і напишіть короткий опис цього місця (використовуйте слова, що описують пейзажі, атмосферу, важливі пам'ятки).
3. Поділіться своїми описами в класі.

Питання для обговорення:

- Why did you choose this place?
- What would be the most interesting activity for a tourist there?

Дискусія: «What makes a perfect trip?»

1. Поділіться в класі на пари або групи та обговоріть, що для вас є ідеальною подорожжю.

2. Використовуйте слова та вирази з відео, щоб підтримати вашу точку зору:

- «The perfect trip should be relaxing and stress-free».

- «Adventure and exploring new places are what make a trip unforgettable».

Питання для дискусії:

- What are the most important aspects of a perfect trip?
- How do you feel about traveling alone versus with friends?
- How do you usually prepare for a trip?

Створення маршруту мандрівки:

1. Придумайте маршрут для уявної подорожі. Напишіть, які міста чи країни ви хочете відвідати, що цікавого там побачити, які активності зробити.

2. У своїх описах використовуйте слова для опису транспорту (*plane, train, bus*), часу подорожі, розміщення (*hotel, hostel, Airbnb*), а також активностей (*sightseeing, hiking, swimming*).

Отже, використання інтерактивних відео у навчанні має значний потенціал для покращення залучення учнів та підвищення ефективності навчального процесу. Інтерактивні відео заохочують учнів активно взаємодіяти з навчальним матеріалом. Вони можуть відповідати на питання, вибирати варіанти, переглядати додаткові ресурси або виконувати завдання в реальному часі. Такі відео дозволяють вчитися у власному темпі, проходячи через різні сценарії та отримуючи миттєвий зворотний зв'язок. Завдяки різним форматам (відео, текст, питання, графіка) інтерактивні відео підтримують різні стилі навчання: візуальний, аудіальний та кінетичний. Інтерактивні елементи, такі як вікторини або

ігрові елементи, можуть значно підвищити мотивацію учнів, роблячи навчання більш захоплюючим і менш одноманітним. Вчителі можуть використовувати інтерактивні відео для надання миттєвого зворотного зв'язку, що дозволяє учням коригувати свої помилки та глибше розуміти матеріал.

Для ефективного використання інтерактивних відео необхідні відповідні технології та інфраструктура, а також вміння користуватися такими інструментами як для викладачів, так і для учнів.

Загалом, інтерактивні відео сприяють розвитку критичного мислення та самостійності учнів, роблячи навчання більш динамічним і персоналізованим.

2.3. Переваги і недоліки використання відео в навчальному процесі

Важливий внесок у розуміння того, як і чому відео є ефективним інструментом у навчанні, зробили зарубіжні дослідники Richard E. Mayer, David Merrill, John Sweller та інші. Дослідники розробили стратегії для оптимізації його використання.

Так, Richard E. Mayer відомий своєю теорією мультимедійного навчання (*Multimedia Learning Theory*). Він вивчав, як ефективно поєднувати текстову та візуальну інформацію для покращення навчального процесу. Відповідно до його досліджень, мультимедійне навчання (включаючи відео) може бути особливо ефективним, коли інформація представлена у відповідній формі, що активує як візуальний, так і вербальний канали пам'яті [16].

У свою чергу John Sweller відомий своєю теорією когнітивного навантаження (*Cognitive Load Theory*). Він досліджував, як навчальні

матеріали (в тому числі відео) можуть бути організовані для зменшення когнітивного навантаження. Його дослідження показують, що для ефективного використання відео в навчанні важливо уникати надмірної інформації, яка може перевантажити робочу пам'ять студента [14].

Натомість David Merrill розробив теорію «першої принципи навчання» (*First Principles of Instruction*), в якій він підкреслює важливість активного залучення учнів та використання реальних задач для ефективного навчання. Він стверджує, що відео та інші мультимедійні ресурси повинні бути спрямовані на виконання реальних завдань, що дозволяє студентам застосовувати отримані знання на практиці [20].

Вважається, що навчальні відео можуть бути використані для підвищення ефективності навчання в електронному середовищі. Вони підкреслюють важливість належного дизайну мультимедійних матеріалів, де важливе поєднання тексту, зображень і голосу для досягнення максимального навчального ефекту. Відео можна ефективно використовувати для підтримки різних стилів навчання та забезпечення інклюзивності в класі.

Отже, використання відео в навчальному процесі має як переваги, так і недоліки.

До переваг відносимо:

1. Візуалізація складних понять: Відео дозволяє наочно продемонструвати абстрактні або складні ідеї, що робить їх більш зрозумілими для студентів. Наприклад, за допомогою анімацій можна пояснити складні наукові процеси чи явища.

2. Доступність та гнучкість: Відео можна переглядати в будь-який час і з будь-якого місця, що дозволяє учням вчитися у зручний для них час і темпі, без прив'язки до фізичного класу.

3. Мотивація та зацікавленість: Відео, особливо інтерактивні або з елементами розваг, можуть підвищити інтерес учнів до матеріалу, заохочуючи їх до більш активного навчання.

4. Різноманітність контенту: Відео дозволяє використовувати різноманітні формати (відео-лекції, інтерв'ю, демонстрації, анімації), що допомагає задовольнити різні стилі навчання.

5. Збереження матеріалу: Відео можна записувати та зберігати, що дає змогу повторно переглядати матеріал для кращого засвоєння або для учнів, які пропустили заняття.

6. Покращення пам'яті та розуміння: Комбінування візуальних та аудіоелементів може допомогти учням краще запам'ятовувати та розуміти інформацію, оскільки різні канали сприйняття працюють одночасно.

До основних недоліків належать:

1. Технічні проблеми: Використання відео вимагає стабільного інтернет-з'єднання та доступу до відповідної техніки. Технічні збої можуть заважати нормальному навчальному процесу.

2. Зниження уваги: Учні можуть відволікатися, дивлячись відео, особливо якщо воно не є інтерактивним або не має достатньо стимулів для підтримки їхнього інтересу протягом тривалого часу.

3. Необхідність додаткової підготовки: Створення якісного навчального відео вимагає значних зусиль, часу та ресурсів, особливо якщо відео потребує професійної зйомки, монтажу або інтерактивних елементів.

4. Омеження для певних стилів навчання: Деякі учні можуть мати труднощі з усвідомленням матеріалу, якщо їхній основний стиль навчання не візуальний або аудіальний.

5. Невідповідність різним рівням підготовки: Для деяких учнів, особливо тих, хто тільки починає вивчати тему, відео може бути занадто

складним або швидким. Без супроводу викладача важко забезпечити належний рівень підтримки.

6. Відсутність зворотного зв'язку: У відео немає можливості миттєво отримати відповіді на питання чи обговорити матеріал, що може обмежити можливості для глибшого засвоєння теми.

Таким чином, використання відео в навчанні має великий потенціал, але важливо комбінувати його з іншими методами та стратегіями для подолання недоліків і досягнення найкращих результатів.

Висновки до розділу 2

Лінгводидактика, вивчаючи використання відео в навчанні іноземних мов, наголошують, що відео можна використовувати не тільки для розвитку слухових навичок, а й для стимулювання розвитку усіх мовних компетенцій – говоріння, читання та письма. Використання відео на уроках створює можливості для комплексної роботи над мовою, забезпечуючи глибше розуміння матеріалу.

З'ясовано, що відео надає мовним виразам, лексичним одиницям і граматичним конструкціям реальний контекст використання, що значно покращує їхнє розуміння та запам'ятовування. Водночас це дає можливість занурення у мовне середовище, що робить навчання більш природним.

Важливим аспектом є те, що відео здатне підвищити мотивацію учнів завдяки емоційному залученню. Психологічний вплив відео полягає в тому, що воно може активізувати інтерес і підтримувати увагу учнів, що є критично важливим для ефективного навчання.

Використання відео сприяє активному навчанню, де учні можуть самостійно працювати з матеріалом, аналізувати його, дискутувати,

відповідати на запитання. Це особливо важливо для розвитку навичок самоконтролю і критичного мислення.

Важливою є адаптація до різних рівнів і типів учнів. Для початківців рекомендуються короткі відео з простим мовним матеріалом, тоді як для більш просунутих учнів – складніші матеріали, які допомагають розвивати здатність сприймати мову на слух у швидкому темпі.

Встановлено, що відео дозволяє впроваджувати культурологічні компоненти в процес навчання. Вивчення мови без урахування культури є неповним, тому відео, яке демонструє культурні та соціальні аспекти життя в англomовних країнах, є важливою складовою навчання. Сучасні мультимедійні технології дозволяють створювати інтерактивні завдання та проекти, що підтримують різноманітні стилі навчання та допомагають персоналізувати підхід до учнів.

Загалом, лінгводидакти наголошують на важливості відео як потужного інструмента, що дозволяє не лише підвищити ефективність навчання, але й зробити його більш захоплюючим, різноманітним і наближеним до реального використання мови.

ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ

У кваліфікаційній роботі, присвяченій аналізу методів і технологій навчальних відеоматеріалів на уроках з вивчення англійської мови у ліцеї, дійшли наступних висновків:

Сучасні тренди викладання англійської мови в ліцеях України зумовлені технологічними, педагогічними та соціокультурними змінами. Використання інтерактивних платформ, онлайн-ресурсів, відеоуроків,

мобільних додатків та віртуальних класів стало важливим аспектом навчання. Ці технології дозволяють зробити навчання більш доступним, гнучким і мотивуючим для учнів, а також підтримувати індивідуальний підхід.

Сучасні методики викладання орієнтовані на розвиток практичних навичок, зокрема, на уміння спілкуватися англійською в реальних ситуаціях. Уроки часто включають рольові ігри, дебати, дискусії, а також акцент на продуктивних навичках (говоріння та письма). Учні активно залучаються до проектної діяльності, де вони використовують англійську для вирішення реальних проблем, створення власних досліджень або презентацій. Це сприяє розвитку навичок критичного мислення, творчості та самостійності.

Уроки англійської мови часто включають теми, пов'язані з культурами англосовітських країн, щоб учні могли порівнювати, аналізувати та розуміти різноманіття світу. Це також важливий аспект для розвитку міжкультурного діалогу. Завдяки новим технологіям та інструментам для оцінювання прогресу, учителі можуть адаптувати навчальні матеріали до інтересів і потреб кожного учня. Це включає використання різних рівнів складності матеріалу, а також персоналізовані завдання та проекти.

Важливим трендом є створення доступного і комфортного навчального середовища для учнів з різними потребами. Врахування інклюзивних практик дозволяє кожному учню реалізовувати свій потенціал, навіть якщо він має особливі потреби або труднощі у навчанні. Важливим є навчання учнів не тільки використанню мови, а й вмінню критично аналізувати інформацію, особливо в контексті сучасних глобальних проблем, новин і медіа.

Ці тренди відображають загальні зміни в освіті, спрямовані на розвиток учнів, орієнтуючись на їхні інтереси, потреби і потенціал у сучасному глобалізованому світі.

Інтеграція відеоуроків та навчальних відео в процес вивчення англійської мови в ліцеї базується на низці теоретичних підходів, які підкреслюють важливість мультимедійних ресурсів для розвитку мовних навичок. Теоретично цей процес може бути розглянутий через призму таких концепцій, як: конструктивізм: учні активно взаємодіють з відео, розвиваючи навички аналізу та самостійного здобуття знань. Відео сприяють критичному мисленню та стимулюють учнів до пошуку та обговорення нової інформації. Мультимедійне навчання: поєднання візуальних і аудіальних елементів у відео забезпечує кращу пам'ять і розуміння, адже допомагає створити повноцінну когнітивну картину, що спрощує сприйняття матеріалу. Контекстуалізація навчання: відео забезпечують учнів реальними контекстами використання англійської мови, що покращує їхню здатність використовувати мову в реальних ситуаціях, підвищуючи мотивацію до вивчення. Соціокультурний підхід: використання відео, яке включає культуру англійськомовних країн, дає учням можливість розширювати світогляд, покращуючи міжкультурну компетенцію.

Теоретичні засади підкреслюють важливість стратегічного підходу до використання відео, яке повинно бути органічно інтегроване в урок, допомагаючи досягати навчальних цілей, зокрема через забезпечення різноманітності навчальних матеріалів та активізацію учнів. Водночас, важливо пам'ятати про баланс між відеоматеріалами та іншими методами навчання, щоб відео ефективно доповнювало та не витісняло інші форми навчальної діяльності.

Інтеграція відеоуроків з англійської мови у навчальний процес передбачає використання різноманітних методів і технологій, що сприяють активному залученню учнів та підвищують ефективність навчання. До основних методів і технологій можна віднести такі методи: інтерактивного навчання, проблемного та проєктного навчання.

Метод інтерактивного навчання: Використання відео для створення інтерактивних завдань, де учні не лише сприймають інформацію, а й активно взаємодіють з нею (наприклад, заповнення пропусків у текстах, відповіді на запитання після перегляду відео). Це сприяє розвитку когнітивних навичок, таких як аналіз і критичне мислення. Метод проблемного навчання: Відео можуть бути використані як старт для обговорення проблемних ситуацій, що стимулює учнів до висловлення власних думок і пошуку рішень. Це допомагає формувати не лише мовні, а й соціокультурні компетенції. Метод проєктного навчання: Інтеграція відео у проєктні завдання дозволяє учням досліджувати певні теми через створення власних відеоматеріалів, презентацій або виконання групових завдань. Це сприяє розвитку мовних і творчих навичок, а також навичок колективної роботи. Технології змішаного навчання (blended learning): Поєднання традиційних уроків з відео-матеріалами дозволяє створити гнучкий та ефективний навчальний процес. Наприклад, теоретичний матеріал можна вивчати через відеоуроки вдома, а на уроках проводити практичні завдання, які базуються на переглянутому відео. Метод формувального оцінювання: Відеоуроки можуть бути використані для постійного оцінювання прогресу учнів через короткі тести або задачі після перегляду відео. Це дозволяє вчителю відстежувати рівень розуміння учнями матеріалу та коригувати навчальний процес.

Використання платформ для онлайн-навчання: Сучасні технології дозволяють інтегрувати відео в онлайн-курси або платформи, що

забезпечує учням доступ до відеоуроків у будь-який час. Такі платформи також можуть підтримувати комунікацію між учнями та вчителями, що підвищує ефективність навчання.

Таким чином, методи і технології інтеграції відеоуроків в навчальний процес повинні бути варіативними та адаптованими до потреб учнів. Вони мають підтримувати активне засвоєння мови, стимулюючи учнів до взаємодії з матеріалом та розвитку важливих мовних і когнітивних навичок.

Використання відео на уроках англійської мови в ліцеї має значний позитивний вплив на мотивацію та ефективність навчання. Відеоматеріали допомагають створити реалістичну мовну атмосферу, покращують розуміння учнями мовних структур, розширюють лексичний запас та дозволяють розвивати всі мовні навички – слухання, говоріння, читання та письмо. Вони також сприяють розвитку критичного мислення, оскільки учні мають змогу аналізувати зміст відео та обговорювати його.

Однак важливо враховувати, що для досягнення оптимальних результатів необхідно правильно підбирати відео, адаптуючи їх до рівня знань учнів та навчальних цілей. Надмірне використання відеоматеріалів може призвести до зниження уваги, тому відео повинні бути лише доповненням до традиційних методів навчання, а не їх заміною.

Основними перевагами використання відео на уроках з англійської мови є: відео допомагає учням розвивати здатність слухати і розуміти англійську мову в природному контексті. Вони можуть чути різні акценти, темпи мови та стилі вимови, що сприяє більш глибокому розумінню мови. Відео створює візуальне уявлення, яке допомагає учням краще сприймати нові слова, фрази та вирази. Зображення та відео додають контексту, що робить матеріал більш зрозумілим і цікавим. Використання сучасних відеоматеріалів, таких як фільми, кліпи чи інтерв'ю, може бути дуже

захоплюючим для учнів. Це сприяє підтримці їхнього інтересу до вивчення мови і зробить уроки більш динамічними. Відео дозволяє учням зануритися в культуру англомовних країн, що важливо для розуміння контексту мовних виразів, сленгу та культурних відмінностей. Відео надає можливість працювати не тільки над слуханням, а й над іншими аспектами мови: говорінням (через обговорення матеріалу), читанням (транскрипти або субтитри) та письмом (створення описів або рецензій). Відео можна використовувати для різних рівнів володіння мовою.

Загалом, відео робить навчальний процес більш захоплюючим, доступним та ефективним для студентів різного рівня.

References

1. Актуальні проблеми філології та методики викладання іноземних мов у сучасному мультилінгвальному просторі: матеріали Всеукраїнської науковопрактичної конференції, 18 жовтня 2023 р., ВДПУ імені Михайла Коцюбинського / гол. ред. О. М. Ігнатова. Вінниця: ТОВ «ТВОРИ». 2023. 333 с. <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/29.pdf>
2. Вереїтіна І.А. Розвиток іншомовленневих комунікативних навичок в умовах інтерактивного освітнього середовища. Інформаційні технології в освіті. 2018. № 2 (35). С. 27-39.
3. Викладання іноземних мов в Україні та за її межами: досвід і виклики. Матеріали міжнародної науково-практичної конференції, Івано-Франківськ, 21-22 березня 2019 р. / відп. ред. І.М. Романишин; Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника. Електронні дані (Об'єм: 2,89 Мб). Івано-Франківськ: НАІР, 326 с. URL: https://fim.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/38/2019/05_Conference-proceedings_Ivano-Frankivsk-2019.pdf
4. Возна, І.В., Зубань, Ю.А., Шаповалов, С.П. Особливості застосування відеоконтенту в навчанні. *Електронні засоби та дистанційні технології для навчання протягом життя: тези доповідей VIII Міжнародної науково-методичної конференції*, м. Суми, 15 – 16 листопада 2012 р., 113 – 114. URL: https://essuir.sumdu.edu.ua/bitstream-download/123456789/29468/1/Voznaa_Videocontent%20v%20obuchenii.pdf
5. Інноваційні технології в сучасному освітньому просторі: колективна монографія / За заг. редакцією Г.Л. Єфремової. – Суми: Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2020. 444 с. URL: <http://repositsc.nuczu.edu.ua/bitstream/123456789/14608/1/MonPaluch.pdf>
6. Качур, І. Використання автентичних матеріалів як креативний підхід до вивчення іноземної мови. *Інноваційна педагогіка*. Випуск 21. Т. 2. 2020. С. 13-15. URL: http://www.innovpedagogy.od.ua/archives/2020/21/part_2/4.pdf

7. Лінгвістичні та методологічні аспекти викладання іноземних мов професійного спрямування України: Матеріали IV Міжнародної науково-практичної конференції 29-30 березня 2023 р. / За заг. ред. О.М. Акмалдінової. К.: НАУ, 2023. 56 с. URL:
8. Методика інклюзивного навчання за Концепцією «Нова українська школа» (для здобувачів вищої освіти спеціальності 016 «Спеціальна освіта» денної та заочної форм навчання). Навчальний посібник [Текст] / Укладач Стеблюк Світлана Василівна. Ужгород, 2023. 113 с. URL: <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/72456>
9. Мудрик, О. особливості використання інформаційних відеотехнологій під час вивчення іноземної мови. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах* 2022 р., № 80, Т. 2. С. 87-91. URL: http://pedagogy-journal.kpu.zp.ua/archive/2022/80/part_2/16.pdf
10. Навчально-методичний посібник «Нова українська школа: методика навчання іноземної мови в початковій школі осіб з порушеннями слуху на засадах компетентнісного підходу» : для пед. працівників, які працюють з учнями з особливими освіт. потребами / Галина Гердик, Олена Савчук. — Київ: Генеза, 2021. 96 с. URL: https://lib.imzo.gov.ua/wa-data/public/site/books2/navchalno-metodychny-posibnyky/dlya-pedpratsivnykiv-ospotreby/80_s.pdf
11. Нос, Л., Стахів, М. Використання інформаційно-комунікаційних технологій як засобу формування соціокультурної компетентності майбутнього вчителя початкової школи. *Інформаційні технології і засоби навчання*, 2021, Том 82, №2. С. 166-178. URL: https://www.researchgate.net/publication/367924666_VIKORISTANNA_INFO_RMACIJNOKOMUNIKACIJNIH_TEHNOLOGIJ_AK_ZASOBU_FORMUVANNA_SOCIOKULTURNOI

12. Сучасні засоби ІКТ підтримки інклюзивного навчання : навчальний посібник / [А. В. Гета, В. М. Заїка, В. В. Коваленко та ін.] ; за заг. ред. Ю. Г. Носенко. Полтава: ПУЕТ, 2018. 261 с. URL: ib.iitta.gov.ua/id/eprint/711366/1/СУЧАСНІ%20АСОБИ%20ІКТ%20ПІДТРИМКИ%20ІНКЛЮЗИВНОГО%20НАВЧАННЯ.pdf
13. Чернякова, О. Використання мультимедійних технологій як засобу розвитку пізнавальної активності учнів початкової школи на уроках з іноземної мови. *Society. Document. Communication. Соціум. Документ. Комунікація*, (6/2), 2019. С. 207-218. URL: <https://sdc-journal.com/index.php/journal/article/view/219>
- Effectively Using Videos in the College Classroom [Electronic Resource]. Access mode: http://citl.indiana.edu/resources_files/teaching-resources1/using_videos.php
14. Low, R., Jin, P., & Sweller, J. (2010). Learners' cognitive load when using educational technology. In R. Van Eck (Ed.), *Gaming and cognition: Theories and practice from the learning sciences* (pp. 169–188). URL: <https://psycnet.apa.org/record/2014-34528-008>
15. Mayer, R. E., & Moreno, R., "Nine ways to reduce cognitive load in multimedia learning." *Educational psychologist*, 38(1), 43-52, 2003. URL: <https://encyclopedia.pub/entry/36592>
16. Mayer, R. *The Cambridge Handbook of Multimedia Learning*. Cambridge University Press, 2014. URL: <https://www.cambridge.org/core/books/cambridge-handbook-of-multimedia-learning/cambridgecore%2Fbook%2F>
17. Mayer, R. The Past, Present, and Future of the Cognitive Theory of Multimedia Learning. *Educational Psychology Review*. 2024. pp. 4-25. URL: https://www.researchgate.net/publication/377469504_The_Past_Present_and_Future_of_the_Cognitive_Theory_of_Multimedia_Learning

18. Moreno, R., & Mayer, R, "Interactive multimodal learning environments." Educational Psychology Review, 19(3), 309-326, 2007. URL: <https://encyclopedia.pub/entry/36592>
19. Plass, J. Cognitive Load Theory. Cambridge University Press 2010. 275 p. URL: https://staibabussalamsula.ac.id/wp-content/uploads/2024/01/Cognitive-Load-Theory-staibabussalamsula.ac_.id_.pdf
20. Wiley, J. The Individual Differences in Working Memory Capacity Principle in Multimedia Learning. Cambridge University Press, 2014. pp. 598 – 620. URL: : https://www.cambridge.org/core/books/cambridge-handbook-of-multimedia-learning/cambridgecore%2Fbook%2F9780521875886/chapter/9780521875886_010